

Literaire bijlage bij Mijn weekblad

Joseph von Eichendorff

De volgende ramen voeren ons weer binnen in het rijk van de Duitse romantiek met *Joseph Freiherr von Eichendorff* (1788 – 1857) en *Wilhelm Hauff* (1802-1827). Eerstgenoemde was officier en ambtenaar, maar dat verhinderde hem niet een van de aardigste verhalen van de Duitse romantiek te produceren. *Wilhelm Hauff* is vooral bekend van zijn sprookjes, maar in navolging van Walter Scott schreef ook hij een historische roman.

1826

J. von Eichendorff

Aus dem Leben eines Taugenichts

‘Het rad van de molen van mijn vader bruiste en ruiste alweer heel vrolijk, de sneeuw druppelde hard van het dak, de mussen tsjilpten en stoeiden er in; ik zat op de drempel en wreef mij de slaap uit de ogen; ik voelde me heel lekker in het warme zonnetje. Toen kwam mijn vader naar buiten; hij was al sinds het kriecken van de dag druk doende geweest in de molen en zijn slaapmuts stond scheef op zijn hoofd. Hij zei tegen mij: ‘Jij, nietsnut. Daar zit je weer in het zonnetje en rekt je uit tot je armen en benen er moe van worden en laat mij alleen al het werk doen. Ik kan jou hier met langer de kost geven. De lente staat voor de deur, trek jij ook maar eens de wijde wereld in om je eigen brood te verdienen. ‘Best,’ zei ik, ‘als ik dan een nietsnut ben, wil ik er wel op uit trekken om mijn fortuin te maken. Kort tevoren was ik zelf al op de gedachte gekomen, op reis te gaan, toen ik de geelgors, die in de herfst en de winter altijd bedroefd aan onze ramen zong: ‘Boer, wat bied je? Boer, wat bied je?’ – nu het weer lente

begon te worden, vrolijk en brutaal uit de boom hoorde roepen: ‘Boer, ik dien je niet!’ Ik ging dus naar binnen en haalde mijn viool van de muur. Mijn vader gaf mij nog een paar stuivers mee en zo slenterde ik het lange dorp uit.’

Zo begint de novelle *Uit het leven van een nietsnut*. De luchthartige avonturen van de dromerige hoofdpersoon op zijn zwerftocht door Duitsland, Oostenrijk en Italië vullen het verhaal. Op een dag ontmoet hij twee dames die hem meenemen naar een kasteel bij Wenen, waar hij achtereenvolgens tuinier en tolgaarder is. Hij wordt verliefd op een van hen, die hij voor de gravin houdt, maar die de nicht van de portier blijkt te zijn. En als de twee gelieven worden verenigd eindigt het verhaal met de woorden: ‘Er vlogen vuurpijlen van het kasteel door de stille nacht boven de tuin – uit het dal steeg het geruis op van de Donau – en alles, alles was goed!’

1827

Wilhelm Hauff, *Lichtenstein*

Tegen het einde van de middeleeuwen sloten de Zwabische steden een verbond om hun rechten te verdedigen, vooral tegen de hertog van Wurtemberg. Het leidde tot een oorlog die met wisselend succes werd gevoerd. In deze roman proberen een ridder en zijn jonkvrouw tussen de strijdende partijen hun eigen geluk te vinden. De dappere ridder heet George van Sturmfeder en de jonkvrouw is de lieftallige Marie van Lichtenstein. Het verhaal begint in 1519 met de intocht van de ridders van het Verbond in de stad Ulm, gadeslagen door onder anderen de jonkvrouw van Lichtenstein. Als op het stadhuis een feestelijk bal wordt georganiseerd, krijgt ze de kans haar geliefde te vertellen, dat haar vader aan de zijde van de hertog staat. Voor George is dat reden genoeg om van partij te wisselen. Samen met de boer Hans, de speelman van Hardt, die een trouwe aanhanger van de hertog is, begeeft hij zich op weg naar slot Lichtenstein. Onderweg wordt hij aangevallen en neergeslagen. Ernstig gewond wordt hij wekenlang in de boerenwoning van Hans verzorgd door diens dochter Barbartje. Als hij eindelijk weer op reis kan gaan, luistert hij in een herberg naar roddelverhalen, waaruit hem blijkt dat de jonkvrouw van Lichtenstein iedere nacht heimelijk een minnaar ontvangt. Maar zijn gewaande medeminnaar blijkt niemand anders dan de hertog te zijn, die als balling zich in een grot schuilhoudt. Hij vervolgt zijn reis naar slot Lichtenstein waar hij hartelijk wordt ontvangen. Hij trouwt met zijn geliefde en kan haar voorgoed in zijn armen sluiten, ook al wordt de hertog van Wurtemberg uiteindelijk door zijn tegenstanders van de Zwabische Bond verslagen.